

De Belboei

Contactblad van het

Mannenkoor "Urk"

REDAKTIE: WIJK 3 - 28 TEL.: 05277 - 259 URK
 WIJK 1 - 38 TEL.: 05277 - 524 URK

1^e jaargang nr. 1

zondag 3 maart 1968

BELBOEI

In dit eerste proefnummer van de "Belboei" zou ik u wel een chronologisch verslag kunnen geven van alle nare ervaringen die wij in het verleden gehad hebben, en alle geboorteweeën van ons jonge koor, ik zal dit niet doen. Ook is de verleiding groot om eens lekker van leer te trekken tegen de onwaarachtige inlichtingen die het bestuur van het Urker Mannenkoor "Hallelujah" aan een correspondent van het "Friesch Dagblad" heeft voorgeschoteld, wij zullen dit niet doen, niet omdat wij dit niet zouden durven, maar bij mij leeft de overweging dat dit geen enkele zin heeft en geen winst zal opleveren voor het bestuur van "Hallelujah". Immers, het is de taak van iedere christen des naasten eer en goede gerucht te bevorderen; dit zouden wij met felle geschriften niet kunnen bereiken. Ons is geleerd, dat wij de naaste alleen kunnen winnen door Liefde, en Gods groten naam eren, door, zoveel wij daartoe instaat zijn, eerlijk en oprecht te spreken en te handelen.

Genoeg hierover: de "Belboei" is gestart; enkele vrienden waren hier zo enthousiast voor, dat wij dit willen proberen, maar dit heeft alleen maar kans van slagen, als elk lid 100% meewerkt om voor kopie te zorgen. De "Belboei" is een mooie naam, immers, heeft de belboei in het leven van een varensman een bijzondere betekenis. Een belboei wordt

op verschillende punten geplaatst: ten eerste om te waarschuwen niet op een dam of dijk te stomen: denk aan de verleden Urker belboei, die kort voor de havendam heeft gelegen. De belboei, met zijn geklep, geeft ons een sein: let op, de haven is dichtbij, maar u kunt ook nog stranden. Hoevelen hebben er al niet op de dam gezeten in het "Krabbersgat" bij Enkhuizen, omdat zij niet hebben geluisterd naar de belboei die ook daar al jaar en dag als waarschuwing en als gids zijn dienst doet. U maakt zelf, in gedachten, de toepassing maar met onze "Belboei".

Wij hopen en wensen dat onze belboei geen couveuse kindje blijkt, dat voor een korte tijd een kwijnend bestaan te lijden heeft, om daarna ter ziele te gaan. Zelf heb ik, eerlijk gezegd, nog niet zo'n behoefte aan een eigen orgaan; alleen kan het zijn nut bewijzen om de bevolking van Urk, of, wie daar dan ook de gelegenheid voor krijgt, op de hoogte te houden van de gang van zaken in ons koor. Het contact onderling willen wij zo goed mogelijk onderhouden door alle zaken met elkaar te bespreken als wij één keer per maand op de repetitie tijd uittrekken voor het open gesprek.

Ik wens u veel leesgenoegens en de organisatoren en ons zelf veel succes met de "Belboei".

Uw tijdelijke voorzitter: L. v.d. B.

+++++

VAN DE REDACTIE

De redactie streeft naar een leuk, fris, gezellig en open koorblad. De redactie heeft de naam "Belboei" gekozen als variatie op "De Lichtboei", studentenblad van de Chr. Kweekschool te Sneek. Wouter Kramer heeft de kop ontworpen. Het fotografisch stencil werd verzorgd door de heer De Boer, conciërge van de Chr. Kweekschool te Sneek.

Uitwerking:

In de originele eerste Belboei werd een eigen spelling gebruik. Ik heb bij de "herzetting" weer gebruik gemaakt van de normale gangbare spelling. Wouter Kramer heeft steeds alleen alle Belboei's vervaardigd: "in-hakken" op "stencil": letter voor letter! en afdraaien op een "stencilmachine". Daarna sorteren en vouwen. Iedere keer weer. Voor de goede zaak!

Vrienden, zijn er moeilijkheden, onduidelijkheden of vragen grijp de boei en laat deze flink bellen, want zo alleen komt dit blad tot zijn recht

+-----+

ONS NIEUWE NUMMER

MORNING PRAYER:

K.D.Wiggins

1. Father, we thank Thee for the night And for the pleasant morning light, For rest and food and loving care And all that makes the world so fair!
2. Help us to do the things we should, To be to others kind and good, In all we do, in work or play, To grow more loving ev'ry day.

Vertaling:

1. Vader, wij danken U voor de nacht - En voor het prachtige morgenlicht, - Voor de rust en het voedsel en de liefderijke zorg - En voor alles wat de wereld zo mooi maakt!
2. Help ons de dingen doen die we moeten doen, - Voor anderen vriendelijk en goed zijn, - Help ons bij alles wat wij doen, in werk of spel, - zodat de liefde iedere dag weer moge groeien.

SPREUK VAN DE MAAND

De meeste mensen maken zich zorgen over de bijbelteksten die ze niet begrijpen, maar de teksten waarover ik mij zorgen maak, zijn die welke ik wel begrijp.

Mark Twain

KLASSIEKE MUZIEK

Van onze correspondent uit Wenen.

+++++

WENEN. Waarde Vrienden. Als een echt zangersvriend, wil ik gaarne iets schrijven over klassieke muziek en zang. Een echte zangliefhebber, met een goede discotheek, kent ook de waarde van de gekozen muziek, waarmee hij zijn platenverzameling heeft opgebouwd, en zal dan ook dankbaar en zeer zuinig op zijn collectie zijn. Ik vind het daarom leuk eens van gedachte te kunnen wisselen met m'n andere zangersvrienden. Wie van ons van klassieke werken houdt, zal zeer zeker ook wel veel waardevolle platen bezitten. Ik luister graag naar de werken van Beethoven, Händel, Haydn en Bach (er zijn er wel meerdere te noemen, maar ik beperk me tot deze). Gaarne wil ik hier enkele muziekwerken noemen. Ik kan zeer genieten van het "Dank sei Dir, Herr" van Händel (een arioso uit de "Cantate con stromenti"): het is een danklied aan God voor het bevrijden van het volk Israël uit de handen der Egyptenaren, en de doortocht door de Rode Zee; deze bewerking wordt meestal vertolkt door een altzangeres of een koor. Wie kent niet het Berlijner Filharmonisch orkest van Christian Ferras Herbert von Karajan? Hoe prachtig klinkt de Hymne uit het "Finlandia" van Jean Sibelius. En dan niet te vergeten de "Suite Gotique", opus 25 van L. Boëllman, gespeeld op het orgel van de St. Baafskerk te Gent (in België); organist: P. Kiel. Tijdens één van mijn vakanties ben ik al eens in deze kathedraal geweest en heb er vele mooie dingen gezien. Verder wil ik noemen de prachtige koraalbewerking "Erbarme Dich mein, o Herr Gott" van J.S. Bach, en het bekende "Trumpet Tune" van Henri Purcell. Laatst genoemde componist begon zijn loopbaan als koorknaap bij de Koninklijke Kapel, later werd hij organist aan de Westminster Abbey te Londen.

Ik zou zo wel verder kunnen gaan, maar ik eindig nu maar. Als een echt zangersvriend gaat het mij om de waarde van deze muziek, en de rijkdom, die je als platenverzamelaar bezit. Als er andere zangliefhebbers zijn die contact op willen nemen met mij, dan ben ik daartoe gaarne bereid.

Groetend, één uwer zangersvrienden: J. de la M.

VAN DE BESTUURSTAFEL

In dit eerste nummer van ons koorblad de "Belboei", vindt u een ledenlijst. Zoals u ziet heeft ieder lid een nummer; wilt u dit nummer goed in u opnemen en onthouden: het is voor de secretaris en voor de penningmeester zeer gemakkelijk als u uw nummer weet.

Verder hadden we graag een verslag, van de eerste bestuursvergadering geplaatst, maar deze notulen moeten nog door het bestuur vastgesteld en getekend worden: vandaar dat dit niet mogelijk was. In het eerstvolgende nummer zult u dit verslag wel aantreffen.

uw secretaris: Luut Kamper

1^e tenoren:

T. 01 Henk Ekkelenkamp
T. 02 Geert Gerssen
T. 03 Luut Kamper
T. 04 Jaap Koffeman
T. 05 L. Korf
T. 06 Klaas Mazereeuw
T. 07 Jan Mazereeuw
T. 08 Harm H. Snoek

2^e tenoren:

T. 001 Jan Brouwer
T. 002 Jelle Ekkelenkamp
T. 003 Joh. Gerssen
T. 004 D. Gnodde
T. 005 Meindert Korf
T. 006 J. Lievaart
T. 007 J. Loosman
T. 008 Jan van Urk
T. 009 Klaas Visser
T. 010 Geert Weerstand
T. 011 Tiemen de Vries

1^e bassen:

B. 01 Henk Bode
B. 02 Jan de Boer (6-141)
B. 03 Luut de Boer
B. 04 Jan de Boer (7-117)
B. 05 Klaas de Boer
B. 06 Wouter Kramer
B. 07 Evert Kramer
B. 08 B. v.d. Meulen
B. 09 Joh. Schrijver
B. 10 J. v.d. Sloot
B. 11 Jaap Trapman

2^e bassen:

B. 001 Jacob Bakker
B. 002 Lub van den Berg
B. 003 Jurie van den Berg
B. 004 C. Brouwer
B. 005 Jurie Brouwer
B. 006 Joh. Gerssen (T.D.)
B. 007 Jacob Hakvoort
B. 008 Hendrik Korf
B. 009 Hendrik Kramer

(z.o.z.)

C. 0010 Henk Roth
B. 0011 I. de Vries
B. 0012 Wouter de Vries
B. 0013 Bert Visser
B. 0014 L. de Wit

.....

HET ORGEL,

het koninklijke instrument (1)

We moeten, willen we het ontstaan van het orgel nagaan, terug grijpen op de Bijbel. Hierin komt reeds in het boek Genesis het woord Organum voor. We lezen dan, dat Jubal, een zoon van Lamech, "de vader der citer en orgelspelers" wordt genoemd. Onder het woord citer kunnen we hier alle strijk- en onder organum alle blaasinstrumenten verstaan. Het blazen op een hol riet gaf waarschijnlijk de stoot tot het ontstaan van de fluit, de voorloper van de pansfluit. En in deze pansfluit ligt de grondslag voor het orgel. Kleine pijpjes, meestal zeven in getal, werden op een lijst geplaatst en elk pijpje werd afzonderlijk aangeblazen. Om bij het bespelen het hinderlijk op-en-neergaan van het hoofd tegen te gaan, plaatste men de pijpjes op evenzoveel openingen, die aangebracht waren op een langwerpige kastje, een primitieve windlade dus. Terwijl men de wind nu door een buis of leren slang naar binnen blies, dekten men de pijpjes die niet moesten klinken, met de hand af. Later bracht men ook ventielen aan, die d.m.v. een primitief toetsenbord konden worden geopend. De drie functies van het orgel: windtoevoer, regeerwerk en pijpwerk, zijn dus in dit oude instrument reeds aan te tonen. Zo is het steeds vergroot en vernieuwd, steeds doorgaande op het oude principe. Het werd een klein draagbaar instrument, dat diende voor de wereldse muziek aan het hof en in het circus. De Romaanse kerk stond, evenals de Orthodoxe kerk, die alleen zangers toestond, in het begin afwijzend tegenover instrumentale muziek. Daarom duurde het een lange tijd voordat het orgel zijn plaats vond in de Westerse Kerken.

Het zou toen echter in een paar eeuwen één van de krachtigste instrumenten worden en de koning onder de instrumenten genoemd worden.

(wordt vervolgd)

VAN ONZE DIRIGENT

Bij de eerste verschijning van uw koorblad wil ik graag enige zinnen schrijven. In de eerste plaats hoop ik dat het contactblad een blijvend bestaan zal hebben; in de tweede plaats spreek ik hierbij nog eens de wens uit dat de geest in het Mannenkoor "Urk" zo zal blijven. Muzikaal zal ik daarvoor mijn uiterste best doen: als we terugzien op de eerste repetities van ons koor kan ik u verzekeren dat er met deze samenstelling uitstekende resultaten te bereiken zijn. We zullen proberen zo spoedig mogelijk een compleet repertoire in te studeren.

Redactie veel succes!

Bode

-O-o-o-o-o-o-o-

Aanstaande zondag krijgen we een nieuw Engels nummer; hieronder volgt de vertaling.

Rock-a my soul in the bosom of Abraham, O, rock my soul, Oh, my Lord.

1. When I went down in the valley to pray, Oh, rock-a my soul,
My soul got happy an' I stayed all day, Oh, rock-a my soul.
2. When I was a mourner jes' like you, Oh, rock-a my soul,
I mourned an' mourned 'til I come through, rock-a my soul.

Vertaling:

Spring op mijn ziel, van vreugd, in de boezem van Abraham, O, mijn ziel spring op, O, mijn God.

1. Toen ik het dal in ging om te bidden, werd mijn ziel gelukkig en ik bleef daar de hele dag.
2. Toen ik treurde, (aan handen en voeten gebonden), net als u, klaagde ik en treurde totdat ik er overheen kwam.

Maar nu: spring op mijn ziel van vreugd! in de boezem van Abraham.

INGEZONDEN

(Anonieme inzendingen of stukken zonder duidelijk adres van de inzender worden niet in behandeling genomen. De REDACTIE behoudt zich te allen tijde het recht voor de stukken te bekorten).

Reglement

Wil een koor goed functioneren, dan zal het een richtsnoer moeten hebben, aan de hand waarvan het beleid kan worden uitgestippeld. Zondag, 18 februari, werd de heer Van der Sloot officieel benoemd tot samensteller van een concept-reglement. Gaarne zou ik in het samen stellen reglement de volgende dingen opgenomen zien:

Ten eerste het vaststellen van een bepaalde zittingsperiode voor bestuursleden. In de afgelopen periode was het zo, dat een bestuurslid steeds weer herkozen kon worden. De consequenties, die er aan dit 'steeds weer herkozen kunnen worden' verbonden zijn, hebben we, helaas, aan de lijve ondervonden. Om niet weer een herhaling te krijgen van de toestanden die achter ons liggen, zou ik gaarne beschreven zien worden dat om de twee jaar de helft van het bestuur aftreedt en dan de eerste vijf jaar niet meer herkiesbaar is. Al is dat bestuurslid nog zo goed, om wille van de gezonde communicatie is het m.i. beter, dat hij de eerste vijf jaar niet weer herkozen wordt, om verpersoonlijking met het koor te voorkomen.

Ten tweede: wij zijn natuurlijk een Christelijk koor, want wij zijn allemaal gelovige mensen, maar dit moet blijken uit onze daden, want het zit hem niet in de naam Christelijk en ook niet in het alleen maar zingen van geestelijke muziek, maar het moet blijken uit ons belijden ten opzichte van de ander in ons doen en laten! Daarom zou ik gaarne zien, dat wij ons naast geestelijke muziek ook toe zouden leggen op het zingen van andere beroemde koorwerken, immers dat te kunnen en mogen vertolken is eveneens een Gave Gods!

Ten derde: Wanneer wij om ons heen kijken, ervaren wij steeds weer, dat de Mammon (het geld) heel veel macht (ik bedoel dit negatief) heeft. M.i. moet een vereniging, zoals wij zijn, geen geld in kas

hebben. Ik zou gaarne zien, indien wij in de toekomst geld zouden overhouden, wat nu zeer zeker het geval nog niet is!, dat wij dat geld, natuurlijk na aftrek van onze noodzakelijke levensbehoeften, zouden schenken aan één of andere instelling. Immers, het is zaliger te geven dan te ontvangen.

Redactie.

+++++

Schiller:

De Duitse filosoof Schiller (spreek uit: Sjieler) leerde in zijn jeugd harpspelen. Een buurman, die hem niet zo goed gezind was, voegde hem eens toe: "Je speelt als David, maar niet zo mooi".

Schiller keek niet eens verwonderd op, maar zei rustig: "En u spreekt als Salomo, maar niet zo verstandig!"

:-:~::~:~::~:~::~:~::~:-

Jij of je moeder?

Een automobilist reed over een snelweg terwijl zijn vrouw en schoonmoeder achterin zaten en hem voortdurend vertelden hoe hij moest rijden. Tenslotte kon de stumper het niet langer harden. Hij reed naar de kant van de weg, ging op de rem staan en draaide zich met een ruk om naar zijn vrouw en schreeuwde: "Hoor nou 's hier, wie rijdt er nu eigenlijk, jij of je moeder?"

.....

UIT HET VERLEDEN

Elk mens is een maan: Hij heeft een donkere zijde, die hij nooit laat zien.
Mark Twain.

.....

Wist u ...

... dat Bach, de grote Duitse componist, ongeveer 300 cantates componeerde en hiervan ruim het derde deel verloren is gegaan?

... dat Berlioz (spreek uit: Bèrlió), een groot Frans kunstenaar, een stuk schreef waarvoor vijf tot zeshonderd zangers nodig waren, bovendien 150 strijkinstrumenten, 16 pauken, en vier groepen blaasinstrumenten? Naam van het stuk: "Requiem".

... dat Mozart op 12-jarige leeftijd reeds een opera schreef? N.l.: Bastien en Batiennette in 1768.

... dat Haydn een musicus was die veel werk verzet heeft in zijn leven door 100 symfonieën te schrijven en toch de moed er wist in te houden?

... Handel op 57-jarige leeftijd, in drie weken tijds, zijn meesterwerk "The MESSIAH" schreef?

... dat Schubert in zijn korte leven, hij werd 31 jaar, meer dan 1200 werken componeerde?

... dat de zangkunst reeds door de eeuwen heen beoefend wordt en op elk mens zo bevrijdend werkt?

... dat Wouter Kramer en Klaas de Boer de stoot gaven tot oprichting van de "Belboei"? en Wouter Kramer de naam "Belboei" bedacht in de bus naar Sneek onder het eten van mierenpiepjes?

... onze actie tot het vormen van een kas goed verloopt?

... dat Hendrik Korf dientengevolge zondagmiddag behoorlijk scheef liep?

... dat menige echtgenote van onze leden een domp haalde, toen zij maandag een duik in de portemonnee van hun echtgenoot deden?

... dat die betreffende leden zondagmiddag hun knip in één van de zakken van Hendrik Korf hadden geleegd?

... dat "snoepers" zo te pas komen?

DE PSALM
*****Iets over de geschiedenis van de psalm berijming
en de psalm melodie (1).

Bij de Reformatie kwam al gauw de vraag naar een eigen kerklied. Het Gregoriaans (de R.K. kerkzang) kende niet anders dan Latijnse teksten, die door het volk slecht werden verstaan. Bovendien werd deze zang uitgevoerd door de priesters en het koor. Volkomen in de lijn van de Reformatorische gedachten, dat de verhouding "mens-God" een zuiver persoonlijke is, zocht men liederen "met teksten die door de gehele gemeente gezongen en begrepen konden worden. Men ging daarom in de volkstaal zingen. Luther en Calvijn kozen hierbij verschillende wegen. Luther, die zelf zeer muzikaal was (hij schreef zowel teksten als melodieën), gaf direct aan het vrije kerklied een ruime plaats.

Calvijn meende zich zoveel mogelijk aan de Bijbeltekst te moeten houden. Hij probeerde eerst zelf psalmberijmingen te maken, maar zag tijdig in, dat hij daarvoor de dichterlijke begaafdheid miste. Hij droeg zijn taak over aan Hendrik de Bèze en Clement Marot. Voor de melodieën verzekerde hij zich van de medewerking van goede vak musici n.l. Louis Bourgeois en een zekere Maitre Pierre. In deze psalm melodieën komen zowel oorspronkelijke composities als bewerkingen van bestaande wereldlijke liederen voor.

Dit gebruik van wereldlijke liederen, waarbij een geestelijke tekst was geschreven, is in die tijd een zeer veel voorkomend verschijnsel. We noemen deze liederen: contra-facten. Wanneer in een tekst van een wereldlijk lied maar weinig veranderd wordt, noemen we dit: "tekst contra-facten". Voorbeeld: Het daaghet in het oosten.

De samenwerking tussen Calvijn en Bourgeois vond een ontijdig einde, omdat Bourgeois meerstemmig zingen in de kerk voorstond. Calvijn wilde eenstemmig volkszang. Van Bourgeois hebben we 81 melodieën onder andere van 1 - 35 en van 37 - 47. Van Maitre Pierre zijn 40 zangwijzen waaronder de dubbelzangers.

Oorspronkelijk hebben deze melodieën een Franse tekst. In Ne-

derland werden al gauw psalmteksten gezongen op in die tijd hier bekende wereldlijke melodieën. Dit zijn zogenaamde "souter liedekens" van 'Willem van Zuylen Neieveld, mede door de algemene bekendheid van de melodieën en vooral door de associaties van de wereldlijke teksten. De Geneefse melodieën werden in Nederland overgenomen en daarbij werden verschillende berijmingen gedicht.

In 1566 door Petrus Datheen. In 1588 komt een berijming, van Marnix van St. Aldegonde. In 1640 komt een berijming van Jacob Revius. In 1620 van Kamphuizen. In 1686 is er een berijming van Hendrik Gijssen gekomen. In 1763 van Johannes Eusebius Voet. In 1770 komt er een berijming van een genootschap: Laus Deo Salus Populos (tot lof van God en tot heil van het volk).

Uit de drie laatstgenoemde berijmingen wordt in 1773 de zogenaamde Statenberijming gekozen, die nu nog in gebruik is.

De vertaling van Datheen vond algemeen ingang ondanks het feit dat ze in ritmisch opzicht zeer ongelukkig was. Datheen hield geen rekening met de 'melodische accenten', waardoor het ritme van de melodie en de tekst voortdurend botsten. Er komen ongeveer 7000 valse accenten in voor. Dit is waarschijnlijk één van de belangrijkste oorzaken geweest dat de oorspronkelijke ritme van de psalmmelodie verdween en elke lettergreep een lange noot kreeg. De berijming van Datheen is tot nu toe nog in gebruik in enkele plaatsen in de provincie Zeeland.

In de "Statenberijming" van 1773 zijn 83 berijmingen van Voet, 10 van Hendrik Gijssen en 58 van bovengenoemd genootschap opgenomen. De invoering van deze berijming bracht in de kerk een grote opschudding teweeg, getuige het beruchte psalmen-oproer in Maassluis.

(wordt vervolgd)

De Belboei: Uitgave van het Mannenkoor "Ark"

Verschijnt 1 keer per maand. Inlevering kopie: vóór woensdag 20 maart
Abonnement: alleen voor leden en donateurs

Tijdelijke postrekening: 124.99.56 t.n.v.: Wouter Kramer, Wijk 1-38, Urk.